

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annettua lakia muutettavaksi niin, että teollisuuspiirit tekisivät avustusten maksamista koskevat päätökset riippumatta siitä, onko avustuksen myöntämispäätöksen tehnyt kauppa- ja teollisuusministeriö vai asianomainen teollisuuspiiri. Myös ehdotetaan, että valtuuksia antaa avustuksia asetuksella teollisuuspii-

rien päätettäväksi lisättäisiin. Lisäksi ehdotetaan, että tuen piiriin kuuluvien yritysten toimintaa välittömästi edistävän yrityksen käsitettä laajennettaisiin ja että takaisin maksettavan avustuksen korkoa koskevaa säännöstä tarkistettaisiin.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Tuen myöntäminen yritystoimintaa välittömästi edistäville yrityksille

Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetussa laissa (533/81) tarkoitettuja avustuksia voidaan myöntää, paitsi teollisuus-, kaivannais-, työliike-, matkailu-, turkistarhaus-, kalastus-, kalanviljely-, kauppapuutarha-, taimitarha- ja turvetuotantotoimintaa harjoittavalle yritykselle, myös yritykselle, joka toiminnallaan välittömästi edistää tällaisen yrityksen toimintaa. Näitä yrityksiä ovat esimerkiksi atk-palvelua, kirjanpitoa, laskentatoimintaa, markkinointia, tuotekehitystä ja toimistopalveluja harjoittavat yritykset. Muodollisena edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tällaiselle yritykselle on siten ollut, että sen tarjoamien palvelujen kohteena ovat pääosaltaan edellä mainituilla toimialoilla toimivat yritykset.

Edellä mainittu avustuksen saajan asiakaskuntaan kohdistuva rajoitus on omiaan heikentämään toisille yrityksille palveluja tarjoavien yri-

tysten edellytyksiä sijoittua kehitysalueille ja varsinkin alueille, joissa on vähänlaisesti tuotannollisia yrityksiä. Liiketaloudellisen kannattavuuden turvaamiseksi niiden on myös usein myytävä palvelujaan kehitysalueen ulkopuolellekin. Tällaisten, usein uuden tekniikan käyttöönottoa edistävien yritysten toiminta luo kuitenkin samalla edellytyksiä yritystoiminnalle, joka on myös tasoltaan kehittyneempää. Kun niiden toiminnalla asiakaskunnan koostumuksesta riippumatta on myös myönteinen vaikutus sijaintialueensa talouteen ja siellä vallitsevaan osaamisen tasoon, tulisi niiden sijoittumista tuen piiriin kuuluville alueille tukea nykyistä väljemmin edellytyksin. Tämän johdosta ehdotetaan, että lain 3 §:n 1 momentin säännöstä, jossa edellytetään, että tällaisen yrityksen toiminnan on edistettävä lain 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa harjoittavaa yritystä, muutettaisiin siten, että viittaus 1 §:ssä mainittuihin toimialoihin poistettaisiin. Riittävänä olisi pidettävä sitä, että tuettavan yrityksen toiminta edistää yleensä yritystoimintaa. Näin ollen sen asiakaskunta voisi siten muodostua esimerkiksi palvelualan yrityksistä ilman,

että siihen kuuluisi tuotannollisia yrityksiä. Myös valtio ja kunnat sekä muut varsinaista yritystoimintaa harjoittamattomat yhteisöt voisivat olla tukea saavan yrityksen asiakkaina. Asiakkaiden alueellisella sijainnilla ei myöskään olisi merkitystä. Edellytyksenä olisi kuitenkin oltava, että ainakin osa asiakaskunnasta on tai tulee olemaan yrityksiä. Lisäksi on tarkoituksena, että avustuksen saajan asiakaskunnan ollessa pääosaltaan muita kuin lain 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa harjoittavia yrityksiä, avustuksen myöntämisen edellytyksenä olisi se, että avustuksen saaja toimisi lähinnä liikkeenjohdon, tutkimuksen ja tuotekehityksen, markkinoinnin, suunnittelun ja laskeutuksen parantamiseksi yrityksissä.

1.2. Teollisuuspiirien toimivallan lisääminen

Avustusten myöntäminen tapahtuu kahdessa vaiheessa siten, että ensin tehdään hanketta koskeva myöntämispäätös ja hankkeen toteuduttua tehdään eri hakemuksesta avustuksen maksuspäätös hyväksyttävän selvityksen perusteella. Myöntämispäätöksen ja maksuspäätöksen tekee sama viranomais, joko kauppa- ja teollisuusministeriö tai teollisuuspiiri, sen mukaan kuin niiden välisestä toimivallasta asetuksella erikseen on säädetty.

Ennen avustuksen maksatusta tarkastetaan hankkeen toteutuminen sitä koskevien selvitysten perusteella. Tähän vaiheeseen liittyy asiakirjaineiston tarkastamista sekä tarvittaessa käynti investointikohteessa. Tämä työ, kuten myös hankkeen hyväksymistä edeltäneen lausunnon ja mahdollisen yritys tutkimuksen laatiminen, kuuluu jo nyt teollisuuspiirin tehtäviin riippumatta siitä, onko hanke sen päätettävissä vai ei. Ministeriön tehtävänä sen päätettävien hankkeiden maksatusvaiheessa on ollut käytännössä vain todeta teollisuuspiirin selvittämä maksatusedellytysten olemassaolo ja tehdä sen perusteella maksuspäätös. Järjestely on ollut omiaan tarpeettomasti hidastamaan avustuksen maksatusta ja sitomaan ministeriön henkilöstöresursseja siihen. Tämän johdosta ehdotetaan, että asianomainen teollisuuspiiri tekisi kaikkien avustusten maksuspäätökset. Teollisuuspiirille ei tästä aiheutuisi lisätyötä. Myöskään avustuksen saajan oikeusturvaa toimivallan siirto ei heikentäisi, koska teollisuuspiirin tekemän avustuksen maksamista koskevan päätöksen on katsottava olevan sellainen ratkaisu, johon tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain 26 §:n nojalla voidaan

hakea muutosta kauppa- ja teollisuusministeriöltä.

Niiden maksatuspäätösten käsittelyn, joihin liittyy erityisiä ongelmia, voisi kauppa- ja teollisuusministeriö pidättää itsellään. Vastaavaa menettelyä ministeriön ja teollisuuspiirin välillä sovelletaan avustuksen myöntämisessä tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun asetuksen (121/84) nojalla.

Lain 16 §:n 1 momentin nojalla on määrältään pienehköjen avustuksien myöntäminen voitu asetuksella antaa teollisuuspiiriviranomaisen tehtäväksi. Asetuksessa on säädetty tarkemmat hankkeita koskevat markkamääräiset rajat, joiden perusteella toimivaltainen viranomais on päättänyt avustuksen myöntämisestä. Päätösten antaminen teollisuuspiiriin tehtäväksi on osoittautunut onnistuneeksi. Markkamääräisiä rajoja on asteittain korotettu huomioon ottaen myös rahan arvoissa ja kustannustasossa tapahtuneet muutokset. Teollisuuspiirit myönsivät vuonna 1984 investointi- ja käynnistysavustuksista markkamääräisesti noin neljänneksen. Kauppa- ja teollisuusministeriö puolestaan käsitteli mainittuna vuonna noin 1 200 hanketta, mikä on noin 30 prosenttia kaikista hakemuksista. Huolimatta siitä, että päätösrajoja tarkistettiin 15 päivänä heinäkuuta 1985 voimaan tulleella asetuksella, ministeriö käsitteli vuonna 1985 edelleen yli 1 000 hakemusta, mikä on lähes 25 prosenttia kaikista hakemuksista. Investointi- ja käynnistysavustuksista teollisuuspiirit myönsivät vuonna 1985 markkamääräisesti noin kolmanneksen. Näin suuren hakemuserän käsitteleminen on omiaan sitomaan ministeriön henkilöstöresursseja tarpeettomasti avustusten ruutiinluontoiseen käsittelyyn. Voimassa olevan lain säännös rajoittaa kuitenkin teollisuuspiirien päättämien avustusten määrän lisäämistä vastaisuudessa. Kun sitä on edelleen tarkoituksenmukaista lisätä, ehdotetaan, että säännöksen sanamuotoa väljennettäisiin tältä osin. Tarkoituksena on kuitenkin, että avustusten käsittelyjärjestelmä olisi jatkossakin kaksitasoinen, jossa osan avustuksista käsittelee ministeriö ja osan teollisuuspiirit.

1.3. Takaisin maksettavalle avustukselle määrättävä korko

Lain 22 §:n 4 momentin nojalla voidaan takaisin maksettavaksi määrättävälle avustuserälle määrätä korko, joka vastaa Postipankin kulloinkin kuuden kuukauden irtisanomisajoin tehdyis-

tä talletuksista yleisölle maksamaa korkoa lisättyinä neljällä prosenttiyksiköllä. Mainittua korkoa on sovellettava ilman harkintaa niissä tapauksissa, jotka johtuvat avustuksen saajan antamista vääristä tiedoista tai muista niihin verrattavista lain 23 §:ssä tarkoitetuista syistä. Koron suuruuden kytkemistä rahalaitoksen tarjoamaan tiettyyn talletusmuotoon ei enää voida pitää tarkoituksenmukaisena. Korkosäännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että korko määräytyisi kulloinkin voimassa olevan Suomen Pankin peruskoron mukaan siten, että se ylittäisi peruskoron neljällä prosenttiyksiköllä. Tämä merkitsisi kolmen prosenttiyksikön korotusta voimassa olevaan korkoon, joka on viisi prosenttia lisättyinä neljällä prosenttiyksiköllä. Säännöstä ehdotetaan myös täydennettäväksi siten, että korko lasketaan avustuksen maksamispäivästä, mikä on ollut myös käytäntö. Lisäksi ehdotetaan, että eräpäivän jälkeiseltä ajalta voitaisiin takaisin maksettavalle avustuserälle mahdollisine korkoineen periä 16 prosentin viivästyskorko. Ehdotettu korkosäännös vastaa rakenteeltaan yleisesti käytössä olevaa korkolauseketta valtionapujen takaisin perimisessä. Uudistettua korkosäännöstä ei kuitenkaan sovellettaisi jo tehtyihin, vireillä oleviin takaisinperimistä koskeviin päätöksiin, vaan ainoastaan tämän lain voimaantulon jälkeen tehtäviin päätöksiin.

2. Asian valmistelu

Esitys perustuu yritystoimintaa välittömästi edistäville yrityksille myönnettävää tukea sekä

avustusten maksamisen siirtoa teollisuuspiireille koskevilta osiltaan aluepolitiikka-toimikunnan 21 päivänä toukokuuta 1985 jättämään väliraporttiin.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset

Esityksen tarkoituksena siltä osin, kuin kysymyksessä on avustusten maksatuspäätösten siirtäminen teollisuuspiirien tehtäväksi, on yksinkertaistaa ja nopeuttaa päätöksentekoa. Koska muutos ei aiheuta lisätyötä teollisuuspiireille, ei siitä myöskään aiheudu lisähenkilöstön tarvetta.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Tuen myöntäminen nykyistä väljemmin perustein yritystoimintaa välittömästi edistäville yrityksille lisää jossakin määrin myönnettyjen ja maksettujen avustusten määrää. Vuositasolla lisäyksen voidaan arvioida olevan 5—10 miljoonaa markkaa.

5. Voimaantulo

Laki tulisi saattaa voimaan ensi tilassa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta 10 päivänä heinäkuuta 1981 annetun lain (533/81) 3 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 22 §:n 4 momentti, näistä 16 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1138/83), näin kuuluviksi:

3 §

Avustusta voidaan myöntää 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa harjoittavalle yritykselle sekä yritykselle, joka välittömästi edistää yritystoimintaa.

määrätä maksettavaksi avustuksen maksamispäivästä lukien vuotuinen korko, joka kulloinkin vastaa Suomen Pankin peruskorkoa lisättyinä neljällä prosenttiyksiköllä. Jollei maksettavaa määrää suoriteta asetettuna eräpäivänä, on sille maksettava vuotuista viivästyskorkoa 16 prosenttia.

16 §

Avustuksia myöntää kauppa- ja teollisuusministeriö sekä, siten kuin asetuksella säädetään, teollisuuspiiri. Avustuksien maksamisesta päättää teollisuuspiiri, jollei ministeriö erityisestä syystä katso aiheelliseksi pidättää itselleen päätösvaltaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa takaisinmaksettavaksi määrättyihin avustuksiin sovelletaan kuitenkin edelleen tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain 22 §:n 4 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa.

22 §

Takaisin maksettavalle avustuserälle voidaan

Helsingissä 4 päivänä huhtikuuta 1986

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Kauppa- ja teollisuusministeri *Seppo Lindblom*

Laki

tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta 10 päivänä heinäkuuta 1981 annetun lain (533/81) 3 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 22 §:n 4 momentti, näistä 16 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1138/83), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Avustusta voidaan myöntää 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa harjoittavalle yritykselle sekä tällaisen yrityksen toimintaa välittömästi edistävälle yritykselle.

3 §

Avustusta voidaan myöntää 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa harjoittavalle yritykselle sekä yritykselle, joka välittömästi edistää yritystoimintaa.

16 §

Avustuksia myöntää kauppa- ja teollisuusministeriö. Asetuksella voidaan säätää, että määrätään pienehköjä avustuksia myöntää teollisuuspiiriviranomainen.

16 §

Avustuksia myöntää kauppa- ja teollisuusministeriö sekä, siten kuin asetuksella säädetään, teollisuuspiiri. Avustuksien maksamisesta päättää teollisuuspiiri, jollei ministeriö erityisestä syystä katso aiheelliseksi pidättää itselleen päätösvaltaa.

22 §

Takaisin maksettavalle avustuserälle voidaan määrätä maksettavaksi korko, joka vastaa Postipankin kulloinkin kuuden kuukauden irtisanomisajoin tehdyistä talletuksista yleisölle maksumaa korkoa lisättyinä neljällä prosenttiyksiköllä.

Takaisin maksettavalle avustuserälle voidaan määrätä maksettavaksi avustuksen maksamispäivästä lukien vuotuinen korko, joka kulloinkin vastaa Suomen Pankin peruskorkoa lisättyinä neljällä prosenttiyksiköllä. Jollei maksettavaa määrää suoriteta asetettuna eräpäivänä, on sille maksettava vuotuista viivästyskorkoa 16 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa takaisinmaksettaviksi määrättyihin avustuksiin sovelletaan kuitenkin edelleen tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain 22 §:n 4 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaantullessa.

